

מסורת הש"ס

- (א) גי' רש"ל וי"א רבן גמליאל ו [נקמן לה:]
- (ב) [נקמן מכ: ה] וזמשו ע.
- (ג) [נקמן קג: ט] דפרישות.
- (ד) [וישין מוס: נקמן קג: ד] מה וכו'.

תורה אור השל"ם

- דבריו אל בני ישראל לאמר זאת התורה אשר תאכלו מפל הבהמה אשר על הארץ:
- לא תאכלו כל בנבל לגר אשר בשעריך ותחנה ואתה או מבוך לגר כי עם קדוש אתה לוי' אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו:
- וכי ימות מן הבהמה אשר היא לבם לא תבשל הגזע בבבלה יטמא עד הקרב: ויקרא יא ט
- ואנשי קדש תהיו לי וקדש בשריה טרפה לא תאכלו לקבל תשלכן אהו: שמת ככל לוי' ותחל בנבל וחלב טרפה יבשל קולאקו ואכל לא תאכלו: ויקרא כד כ

הגהות הב"ח

- (א) תוס' ד"ה כי מהנא וכו' ומשגיב קמיעוטי:

מוסרי רש"י

בהמה דקה שפטה ידה. אמר שמיטתה, ולא החזירה פסולה. אמר, דנהמה מסוכנת היא ואינה מותרת עד שתפרכס לא פסולת היא כמותה קודם שמיטה, ופי' פסולת היא אל תי' לקדש אינה אלא היחלה נפש, אבל נפש אין פסולת ולא נפש פני' כפפה ולא פסולת פירכוס היא ובשרה ע"ו

(טו). זאת החיה קרי ביה זאת חיה [נקמן טו]. ואלא לא מאי הלכא. ואכל לא תאכלו כמה לי נכמיה במלך טרפה. הא תחל טרפה נמי חיה, כל חלל ועל דם לא תאכלו, אלא המורה אמרה כ"ו, והיא אכל לא תאכלו משום טרפה ללא דעלה אוהיריו ואשתמיעין יחול על איסור חלב, אפי' דאיסור חלב קדים משמיה [נקמן קג]. ומשום אכל לא תאכלו דפרייה דקדש פירש בו נבילה ומריפה לתיב את האוכלו משום חלב ומשום נבילה ומשום טרפה, שלא תאכלו אין איסור נבילה טרפה חלב אין איסור חלב שקדם לכולם (ובוים ע.ו).

השוטט פרק שני חולין

לז.

עין משפט
נר מצוה

ק"ב א ב מ"י פ"ד מהל' מכללות אסורות הליד' [טו] סמך לאוין קלד טוש"ע י"ד י"ז י"ז ספ"א [ג]:
ק"ב ג מ"י ש"י ה"ב:

שיטה מקובצת

(א) יבא איסור נבלה וכו' על איסור חלב ג"כ ע"י תוס' כרייתו דף כב ע"א: [ג] ונפוחות דברגום לאחר שהיטה והדם מקלח: [ג] השו"ט בלילה כדאמר' בפרקי' דלעיל השו"ט בלילה שחיטתו כשרה בריעבד אבל לכתחלה לא הוסי' והו"ל בהמה מסוכנת מצד אכילה ופירוש דפרכוס וכו': [ז] וממאי תיסק אדעתך למיטרא דבעית קרא דממא י"א אע"פ דאין נמי בלאו דאי מוזא החיה לאו: [ז] ודקאמר נותר ופרי עפרה בעלמא הוא כו' דכ"ו ר"ל וכו' ומשני כי קמי"ע ליה דאורייתא כו': [ז] הי"ט לשני דריש לקיש: [ח] דלמא אתא קרא לנבלה דלא אתיא מכח מסוכנת קודם מיתתה כגון שעשה גיטרא: [ט] דא"כ מאי פריך במסקנא דלמא אתא קרא להך נבלה דלא הו"ל מסוכנת מעיקרא: [י] משום דאין איסור חל על איסור ומשמע אפי' כו' ונ"ב ש"י כרייתו דף כב ע"א ע"ש: [יא] אין פירוש כההיא דבסמך: [יב] האי פירושו כההיא דלעיל:

רבינו גרשום

טמא לא יאכל אלא מסיפא כל טהור יאכל בשר ב' כלומר לרבות צע"פ ולבונה כיו"ב דמקבלין טומאה. כלומר צע"פ של מעריבה: ומאי תיסק אדעתך דאסורא. כלומר מינה תלמד ומאי תיסק אדעתך דאסורא: זאת החיה אשר תאכלו. כלומר למה אמרת מאי תיסק אדעתך דאסורא דכתיב זאת החיה אשר תאכלו כו': ומתיים בעשה. כלומר חיה אכול ושאינה חיה לא תאכלו טרפה מיבעיא: כלומר דמסכרת כגון גיטל הטחול [ז] ונילו הכליות וגיטל ירך ותחל שלה: ולעבור עליו בעשה ולא תעשה. כלומר בעשה חיה אכול לא תעשה ובשר בשדה טרפה לא תאכלו:

(א) הדג' י"ע דהא צניטל טמול או דע"ה הלכות מגן כהי"א דכמה ונבלה דע"ם הוא וי"ל יעל הפגד ולא נשמיר עימנו ליום או שעטנלו צמת הגידן גיטל היך וכו':

מאי: לגופיה הוא דלהני אכל דליתמי איחוי אחרני לא או דלמא ל"ש: **מתני'** עד שפרכס. דאי לא מפרכס קים ליה לרצון דנטולה נשמתה קודם גמר שמיטתה כדאמרינן בגמרא [גח:]: **אם זינקה**, כדכך שהזמנת נופחות בגרוסם ויהי' מקלח ומזקק צמח: וזינקה קילוח: **השוטט** **ב"ג**. זהמה מסוכנת שזריכה פירכוס ולא ידע אי פירכסה: **ולמחר השכים ומלא.** כותלי בית שמיטת הזואר מלאים דם כשרה מפני שזינקה: **ומדמם ר"א**, דמכשר לה זינקה אמרה ר"ש: **אחד זהמה דקה ואחד זהמה גסה**, לריכות פירכוס אם היא מסוכנת: **שפטה ידה**, בגמר שמיטתה: **ולא הזריכה פסולה**, אם יתה מסוכנת לפי שאין זה פירכוס אלא כן דרכה ששפת נלת נפשפה אכל גסה לאו אורחה זנהי: **ג"מ ממאי דשריא**, ואפילו בפירכוס: **ומהדרין וממאי תיסק דאדעתין למישרי**, דבעי קרא למשריא: **לאו חיה היא**, ואפילו מפרכסת ומנח לא דשריא: **מדאמר רחמנא נבלה נן תאכל**, וחסם נבלה מסוכנת הואי קודם מיתתה: **מכלל**, דקודם מיתתה כי הוה מסוכנת שריא דאי קודם מיתתה אסירא מוזא חיה לאחר מיתתה מיבעיא מיתתה מי שריא לה: **ופרכין דלמא היינו נבלה היינו מסוכנת**, וקודם מיתתה משנסתכנה קרי לה נבלה ואשתמועין רחמנא דקאי עליה עבדלו נמי דאי מוזא לאו הגז מכלל עשה עשה: **מחיים לא איקרי נבלה**, והלכך למה לי לאזוורי עליה דנבלה פשיטא דאיסור מסוכנת להיכא אזיל: **דלמא לעולם היינו נבלה היינו מסוכנת**, כלומר לעולם כדקאמר דנבלה היינו זהמה ננסתכנה ונאסרה קודם מיתתה ופ"ה איטעין קרא דאילו מחיים איסור מסוכנת קשה בעלמא הוא ואשתמועין קרא דלאחר מיתתה קאי נמי בלאו: **טרפה**, ניקב קרום של מוח [מג:]. או נתמו רגליה [עג]. מחוסרת היא: ותי "ד **מסוכנת**, ממתת חולי דלא מחסרה אסורה דדרשינן שאינה חיה לא תאכל: **מסוכנת**, ממתת טרפות שחפרה היא: **מיבעיא**, דהך טרפה נמי אינה חיה אלא מדאיטעין למיכר טרפה ש"מ מסוכנת ממתת טרפות דמיחסרה אסורה אכל שאר מסוכנת שריא דלא דרשינן שאינה חיה לא תאכל: **מסוכנת**, וצין מחסרה וצין לא מחסרה משעה שאינה חיה טרפה קרי לה טרפה לשון מסוכנת היא כלומר קרובה למות ואיטעין לעבור עליה בעשה דשאינה חיה ולא תעשה דטרפה: **אם לן נבלה**, דאוקמנא לעיל דמשום לעבור עליה בלאו נמי אכטריך: **ל"ל השאף מחיים**, כשהיא מסוכנת קרייה רחמנא טרפה וקאי עליה בלאו ועשה: **לאחר מיתתה מיבעיא**, איסורא להיכא אזיל: **ודלמא היינו נבלה היינו טרפה היינו מסוכנת**, כלומר אפילו נבלה עשה לאחר שטרפה ונסתכנה מתי מוקמת לה ופ"ה איטעין ולתיסק עליה לאחר מיתתה שני לאוין לאו דנבלה ולא דטרפה ועשה דחיה אכול: **ואמר מר**, צוזבחים צפרק חטאת העוף (דף ע.ו): **למאי הלכא**, כלומר האי ואלו לא תאכלו לא כריך דהא כתיב (ויקרא א) כל חלב וכל דם לא תאכלו ומשום דמתנבלה או נטרפה מי אזיל ליה איסור חלב ולמאי אכטריך אלא התורה אמרה דחייב משום שני לאוין משום לאו דחלב ומשום לאו דטרפה דלא תימא אין איסור חל על איסור:

כי מהניא חבת הקדש לפרשוי גופיה, השתא ממקינן דמדאורייתא קמיבעיא ליה אכל מדרבנן מודו דמוינן צו ראשון ושני וכן משמע נמי פרק המנחות והנסכים בעלמא הוא אמאי מטמא תפשוט דבעי ר"ל כו' ומשני (א) קמיבעיא ליה דאורייתא כי אמרינן דרבנן והא דלמא צפ"ק דפסחים (דף כ.ו.) גבי מחט שנתחלה צבצר השבז טמא הוא צבצר דאכתשר צמאי אי צביצת הקדש אימיר דמהני חבת הקדש לפסולא דגופיה לנימני ביה ראשון ושני מי מהני וכו"ה הי"ט תפשוט הא דבעי ר"ל כו' הוה מני לשני ו הא דר"ל מדאורייתא בעי אלא שפיר משני שם כגון שהזריכה צמאי ועוד משום דלרז יוסף שלעל צמאי נמי מיניה מדרבנן וא"ת תפשוט דר"ל מדרבי יוסי צ"ר צנינא דלמא משקי בית המטבחים אינו מכשיר ואם מהני חבת הקדש לנימני ביה ראשון ושני לענין כמה דברים שיהיו מציאים צעורה וגם חולין היו מציאים לחלול עם המנחות והזבחים כדי שיהיו נאכלים על השוצע כדלמא בהקומץ (ע"ה ממנוט דף ע"ה כ:):

השו"ט את המסוכנת. אפילו לכתלה שרי ונקט לשון דיעדע משום דבעי לנימני עד שפרכס: **שאינה** חיה לא תאכל. דריש מהאי קרא דטרפה אינה חיה והיינו לפי המסקנא דשמעין דלא מיתוקמנא צמסוכנת:

השתא מחיים אסורה אחר סדר דתסם נבלה מסוכנת היא קודם מיתתה ולהכי דייק שפיר דאי קודם מיתתה אסורה פשיטא דמיטה לא שריא לה דכריש צוקנתר ומיד הוה מצי למפרך דלמא אחי קרא לנבלה דלא [מ] מכח מסוכנת וכגון שעשה גיטרא אלא דנטר עד סוף המסקנא אכל אין לפרש דאפילו אפשר מ"מ דייק דמדלמך רחמנא מסוכנת משום דקרוכה למיתת כ"ש בהמה שמתה לגמרי דלע"ג דלסק רחמנא טרפה אפי' איטעין לאסור נבלה משום דטרפה מיחסרה אין לפרש

כך דא"כ אמאי [ז] פריך צמסכנת דלמא חתם קרא להך נבלה דלא חתם מכח מסוכנת מעיקרא כגון שעשה גיטרא אלא פשיטא דאין זה קו וחומר דאיסור מסוכנת חמיר דחל מחיים כדאמר צוזבחים צפרק חטאת העוף (דף ע.ו.) דלא ילפינן נבלה מטרפה משום דחמירא דאסורה מחיים וא"ת למאי [ז] דפריך אי אמרת נמי מסוכנת שריא תקשי אמאי אכטריך קרא לאסור נבלה הא אסורה מחיים משום איסור שאינה זבחה דרחמנא חמר וצזתה חו לא נשחטה דממ"נ חף לאחר שנתנבלה איכא עשה דשאינה זבחה כדמשמע צפרק כל שעה (פסחים דף ע"ג.) וצפ"ק דמיר (דף ע.ו.) דריש אומר האוכל נבלה צויה"כ פטור משום דאין איסור חל על איסור וי' משמע אפילו נתנבלה צויה"כ פטור משום דאין איסור חל על איסור והשתא כשתמה פקעה איסור אכר מן החי איסור לא חל על איסור ויה"כ עם איסור נבלה צבצת חתם אלא ודאי לעולם איכא איסור דשאינה זבחה ולהכי לא חייל עליה איסור ויה"כ דמחיים נמי הוה זה איסור זה ואכתי לא פקע [ז] ויש לומר דהוה מצי למימר ולטעמין:

דלמא היינו נבלה היינו מסוכנת. אין י"א לפרש כההיא דבסמך דהשתא בעי למימר דקודם מיתתה משנסתכנה קרי לה נבלה: **השתא** מחיים אסורה אחר שפיר מחייבא. וכו"ה אכטריך לטרפה דלא מחסרה כגון דיתיר כיון דכל יתר כנטול דמי הא נמי מיחסרה ונבלה נמי חסונה כמחסרה: **ודלמא** היינו טרפה היינו מסוכנת. י"א הא פירושו כההיא דלעיל דהשתא בעי למימר דכל מסוכנת קרי לה טרפה לטרפה בעי למיחסרה צין לא מחסרה וק"ק דלעיל דפריך היינו נבלה היינו מסוכנת לא קאמר לעבור עליו צעשה ולא תעשה כדקאמר הכא:

השמתא בעי למימר דקודם מיתתה משנסתכנה קרי לה נבלה: **השתא** מחיים אסורה אחר שפיר מחייבא. וכו"ה אכטריך לטרפה דלא מחסרה כגון דיתיר כיון דכל יתר כנטול דמי הא נמי מיחסרה ונבלה נמי חסונה כמחסרה: **ודלמא** היינו טרפה היינו מסוכנת. י"א הא פירושו כההיא דלעיל דהשתא בעי למימר דכל מסוכנת קרי לה טרפה לטרפה בעי למיחסרה צין לא מחסרה וק"ק דלעיל דפריך היינו נבלה היינו מסוכנת לא קאמר לעבור עליו צעשה ולא תעשה כדקאמר הכא: **ומה**